

Taxiøkonomi AS

VAR REFERANSE
19/2122

DERES REFERANSE

DATO
09.09.2019

Merknader etter stedlig regnskapsførertilsyn

Finanstilsynet viser til stedlig regnskapsførertilsyn avholdt den 11. mars 2019 og til foreløpige merknader av 7. juni 2019 hvor rapporten etter tilsynet fulgte vedlagt. Selskapets tilsvarende er mottatt i e-post av 1. juli 2019.

Tilsynet omfattet det autoriserte regnskapsførerselskapet Taxiøkonomi AS og autorisert regnskapsfører/daglig leder [REDACTED]

Det er syv ansatte i regnskapsførerselskapet, hvorav tre er autoriserte regnskapsførere. Dette utgjør ca. syv årsverk. Selskapet hadde på tilsynstidspunktet ca. 300 oppdrag med en omsetning i 2017 på ca. kr 6,1 mill.

Formålet med tilsynet var å kontrollere om regnskapsførervirksomheten drives i samsvar med de kravene som gjelder, herunder om oppdragene gjennomføres i samsvar med god regnskapsførings-skikk. Ved kontroll av utvalgte enkeltoppdrag kontrolleres det arbeidet som utføres i forhold til regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning. Regnskapsførere har en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet. Tilsynet dekket derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

Dersom regnskapsførerselskaper gjør en forsvarlig vurdering av de ulike risikoene i virksomheten og følger opp disse, vil det bidra til å sikre en hensiktsmessig og betryggende virksomhet. Finanstilsynet kontrollerer derfor om det er gjort en risikovurdering som er tilpasset virksomheten, at risikoene er håndtert på en forsvarlig måte og at rapportering har skjedd, jf. forskrift om risikostyring og internkontroll.

1. Forhold i regnskapsførerselskapet

1.1 Etterutdanning (tilsynsrapporten pkt. 2.12)

Tilsynet avdekket at en av de autoriserte regnskapsførerne som var utpekt som oppdragsansvarlig for regnskapsføreroppdrag ikke hadde gjennomført lovpliktig etterutdanning. Vedkommende var sykemeldt. Selskapet var ikke klar over at den autoriserte regnskapsføreren ikke oppfylte dette lovkravet.

Selv om plikten til å gjennomføre etterutdanning påhviler den enkelte autoriserte regnskapsføreren, er det en risiko for selskapet dersom dette lovkravet ikke oppfylles av de som er utpekt som ansvarlig for regnskapsføreroppdrag. Finanstilsynet mener en forsvarlig håndtering av denne risikoen innebærer at regnskapsførerselskapet fører kontroll med at etterutdanningskravet oppfylles for de som har oppdragsansvar eller gjennomfører kvalitetskontroller.

Det fremgår av tilsvaret at det på styremøte i selskapet 21. juni 2019 ble vedtatt nye rutiner for å sikre at alle autoriserte regnskapsførere oppfyller kravene til etterutdanning. Det skal på første styremøte etter hvert årsskifte fremlegges dokumentasjon på at alle autoriserte regnskapsførere i selskapet har gjennomført etterutdanning i henhold til kravene i regnskapsførers forskriften § 4-1. Det fremgår videre at den autoriserte regnskapsføreren i selskapet som ikke har oppfulgt kravet til etterutdanning ikke lengre skal være oppdragsansvarlig i regnskapsførerselskapet. Ny rutine fremkommer av protokoll fra selskapets styremøte den 21. juni 2019 og er vedlagt selskapets tilsvarende. Finanstilsynet tar dette til etterretning og legger til grunn at rutinen etterleves.

Finanstilsynet har fulgt opp den manglende etterutdanningen med den det gjelder. Finanstilsynet forutsetter at regnskapsførerselskapet har eller umiddelbart vil utpeke ny autorisert regnskapsfører for de oppdragene den sykemeldte formelt er oppdragsansvarlig for, og at bytte av oppdragsansvarlig regnskapsfører håndteres i samsvar med GRFS punkt 3.4.

1.2 Hvitvaskingsregelverket (tilsynsrapporten pkt. 2.13)

Ny "Lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering av 1. juni 2018" trådte i kraft fra 15. oktober 2018. Regnskapsførerselskapet hadde på tilsynstidspunktet ikke oppdatert sine rutiner slik at kravene i den nye hvitvaskingsloven er oppfylt. De rutinene som var utarbeidet var etter de krav som følger av tidligere hvitvaskingslov av 6. mars 2009.

Det ble opplyst under tilsynet at det ikke forelå rutiner i selskapet knyttet til å foreta dokumenterte risikobaserte kundetiltak. Det var heller ikke informasjon i oppdragsdokumentasjonen som viste at det var iverksatt kundetiltak i de kontrollerte oppdragene.

Av tilsvaret fremgår det at nye og tilpassede rutiner i samsvar med nytt hvitvaskingsregelverk er utarbeidet, iverksatt og gjennomgått med personalet. Ny rutine er vedlagt selskapets tilsvarende og er behandlet og fastsatt i regnskapsførerselskapets styre den 21. juni 2019.

Regnskapsførere har en viktig rolle når det gjelder å avdekke eventuelle forsøk på hvitvasking. Det er derfor avgjørende at autoriserte regnskapsførere er kjent med pliktene etter hvitvaskingslovgivningen, og forstår viktigheten av å oppfylle disse pliktene. Finanstilsynet legger til grunn at ny rutine som er satt i verk etterleves, herunder at det blir gjennomført risikobaserte kundetiltak.

1.3 Risikostyring og internkontroll (tilsynsrapporten pkt. 2.14)

Det følger av risikostyringsforskriften at autoriserte regnskapsførerselskaper skal ha hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Forskriften pålegger selskapet løpende å vurdere hvilke vesentlige risikoer som er knyttet til virksomheten, og å gjennomføre nødvendige tiltak for å få risikoene ned på et akseptabelt nivå, jf. § 6, jf. § 8. Det skal minst en gang årlig foretas en gjennomgang av vesentlige risikoer for alle virksomhetsområder, og det skal foretas en systematisk gjennomgang av om selskapets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig til å håndtere selskapets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte, jf. §§ 7 og 8. Etter forskriften § 10

skal styret sørge for at selskapets valgte revisor avgir en uavhengig bekreftelse til selskapet om at pålagte vurderinger er foretatt og dokumentert.

Finanstilsynet mottok i forkant av tilsynet dokumentasjon som viste at det var foretatt en vurdering av selskapets risikostyring og internkontroll for regnskapsåret 2018. Risikostyringsdokumentet er utarbeidet av daglig leder og er signert og datert 31. januar 2019. Daglig leder hadde på tilsynstidspunktet gjort klar en styresak knyttet til etterlevelsen av risikostyringsforskriften, men styrebehandling var ikke foretatt. Revisor har i nummerert brev datert 10. april 2018 knyttet til revisjon av årsregnskapet for 2017 tatt opp vesentlige mangler i selskapets internkontroll. Det påpekes at regnskapsførerselskapets etterlevelse av risikostyringsforskriften gjennom regnskapsåret 2017 har vært mangelfull. Dette har medført at revisor ikke har kunnet avlegge erklæringen knyttet til regnskapsførerselskapets risikostyring og internkontrollgjennomgang.

På tilsynstidspunktet var revisors uavhengige bekreftelse vedrørende selskapets gjennomgang av risikostyring og internkontroll for regnskapsåret 2018 ikke innhentet. Finanstilsynet mener at revisors bekreftelse etter risikostyringsforskriften skal foreligge før styrets gjennomgang av daglig leders vurdering av risikosituasjonen i regnskapsførerselskapet. Det er styret som sørger for at revisors bekreftelse innhentes i samsvar med risikostyringsforskriften § 10.

Av oversikten som viser risikovurderingene fremgår det at tiltak må iverksettes på to områder, det vurderes behov for tiltak på 32 områder og det er gjort vurderinger for de fleste av risikoområdene. Det fremkommer imidlertid ikke hvem som er ansvarlig for at tiltak blir gjennomført eller tidsfrist for når det enkelte tiltak skal være gjennomført.

Finanstilsynet konstaterer at selskapet ikke har gjort en tilstrekkelig kritisk gjennomgang av risikosituasjonen. Dette underbygges for eksempel gjennom at manglende etterutdanning hos oppdragsansvarlig ikke fremkommer som en egen risiko i selskapets risikovurdering.

Det fremgår av tilsvaret at vurderingen av selskapets risikostyring og internkontroll for regnskapsåret 2018 ble behandlet av styret 11. april 2019. Det fremgår videre at revisors uavhengige bekreftelse av selskapets risikostyring og internkontrollgjennomgang er innhentet. Bekreftelsen er datert den 2. mai 2019 og ble forelagt styret den 21. juni 2019. Det redegjøres også for at risikostyringen og internkontrollen i det videre vil bli behandlet av styret i siste kvartal hvert år. I forbindelse med dokumentasjon og behandling vil det bli fordelt tiltaksansvarlig samt tidsfrist for når tiltakene skal være gjennomført.

Finanstilsynet legger til grunn at de vurderingene som daglig leder og styret gjør for senere perioder tar hensyn til de forhold som fremgår ovenfor og som også er bekreftet i tilsvaret.

2. Regnskapsførerselskapets rutiner og utøvelse av regnskapsføreroppdrag

I tilsynsrapporten beskrives selskapets organisering, rutineopplegg, interne kontroller og Finanstilsynets kontroll av enkeltoppdrag. Kravene i regnskapsførerloven, regnskapsførerforskriften og annen relevant lovgivning ligger til grunn for kontrollene. Den rettslige standarden «god regnskapsføringsskikk» i regnskapsførerloven § 2 andre ledd, utfylles av standarden utarbeidet av Regnskap Norge, DnR og Økonomiforbundet.

2.1 Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.1 og 3.2*)

Mangler vel en kobling mellom risikostyringen og krav til rutiner?

Det følger av GRFS punkt 7.1 «Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå» at oppdragsansvarlig eller annen autorisert regnskapsfører minst en gang årlig skal kontrollere følgende for hver oppdragsgiver:

- a) At oppdragsavtale er à jour.
- b) At fullmakter er skriftlig dokumentert og à jour.
- c) At oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale er à jour.
- d) At vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert.
- e) At avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende.
- f) At handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført.
- g) At rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov.
- h) At fremdriftsoversikt er à jour.
- i) At oppdragsdokumentasjon er à jour.

Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke. Det er den oppdragsansvarlige sitt ansvar å påse at dette faktisk blir gjort.

Det ble under tilsynet fremvist en rutine som skulle dekke kravet til overordnet kontroll på oppdragsnivå. For ett av de kontrollerte oppdragene forelå det en ufullstendig dokumentasjon av kravene til overordnet intern kontroll på oppdragsnivå og for de to andre oppdragene forelå det ingen spor av dokumentasjon for at denne type kontroller var utført.

Av tilsvaret fremgår at ny rutine for overordnet intern kontroll på oppdragsnivå som dekker alle punkter i henhold til GRFS pkt. 7.1 er utarbeidet og tatt i bruk.

Finanstilsynet legger til grunn at regnskapsførerselskapet i det videre arbeidet etterlever ny rutine som skal sikre at kontroller av overordnet intern kontroll på oppdragsnivå dekker alle punktene som fremgår av GRFS pkt. 7.1.

2.2 Kvalitetskontroll av ikke autoriserte medarbeidere (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.7 og 3.2*)

Dersom arbeid utføres av medarbeidere som ikke er autoriserte som regnskapsførere, er det et nødvendig risikoreduserende tiltak at oppdragsansvarlig regnskapsfører forsikrer seg om at arbeidet blir utført i henhold til lovkrav og oppdragsavtale. Kravet til kvalitetskontroll følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.2. Feil og mangler som avdekkes ved kvalitetskontroll må korrigeres så snart som mulig, jf. GRFS pkt. 7.3. Gjennomført kvalitetskontroll skal dokumenteres som en del av oppdragsdokumentasjonen, jf. GRFS pkt. 7.4.

Slik kvalitetskontroll kan gjennomføres av annen autorisert regnskapsfører, men den oppdragsansvarlige regnskapsføreren må forsikre seg om at kontrollen skjer på en forsvarlig måte og er uansett fullt ut ansvarlig for at oppdraget utføres i samsvar med lovkravene.

Det ble under tilsynet fremvist en rutine som skulle dekke kravet til kvalitetskontroll av medarbeiders oppdragsutførelse. For de tre kontrollerte oppdragene ble skjemaet "Oppfølgingsskjema regnskapsføreroppdrag" fremvist, hvor saldobalansen per 31.12.2017 skal være gjennomgått og kontrollert. Det fremgår imidlertid ikke hvilke kontoer som er gjennomgått og resultatet av kontrollene. Videre fremgikk det for alle de kontrollerte oppdragene at kvalitetskontrollen var foretatt etter at innsending av skattemeldingen var foretatt.

For ett av de kontrollerte oppdragene forelå det betydelige mangler i avstemmingsdokumentasjonen uten at dette var fanget opp og kommentert ved kvalitetskontrollen. Kvalitetskontrollen er derfor ikke utført på en hensiktsmessig og tilstrekkelig måte når denne type forhold ikke blir avdekket og heller ikke blir gjort rettidig når kontrollene er utført etter at årsavslutning fant sted.

Av tilsvaret fremgår at alle regnskap for 2018 er kontrollert av autorisert regnskapsfører før innsending av årsregnskap og skattemelding. Alle kontroller og kommentarer er dokumentert i oppdragsstyringsverktøyet.

Finanstilsynet legger til grunn at de rutiner og tiltak som nå er satt i verk dekker kravet til kvalitetskontroll i GRFS pkt. 7.2.

2.3 Avstemminger og oppdragsdokumentasjon (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.6 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal være avstemt og dokumentert før endelig årsregnskap utarbeides. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriften kapittel 6 gir ytterligere detaljer om hva som skal dokumenteres.

Finanstilsynet viser også til regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 6.2.2 - 6.2.7 som angir hva oppdragsdokumentasjonen skal inneholde. Regnskapsførerselskapet skal oppbevare oppdragsdokumentasjonen ordnet og betryggende sikret mot urettmessig tilgang, endring, sletting, tap og ødeleggelse i fem år etter utløpet av regnskapsåret i samsvar med regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 6.4.

For to av de tre oppdragene som Finanstilsynet kontrollerte forelå det manglende/mangelfull avstemmingsdokumentasjonen for henholdsvis 21 % og 74 % av de kontrollerte balansekontoene.

Av tilsvaret fremgår at alle balanseposter og vesentlige resultatposter er avstemt og dokumentert i oppdragsstyringsverktøyet før endelige regnskap for 2018 er utarbeidet. Oppdragsdokumentasjonen for regnskapsåret 2018 oppbevares i oppdragsstyringsverktøyet.

Finanstilsynet ser likevel alvorlig på at det ikke forelå fullstendig avstemmingsdokumentasjon for de oppdragene som ble kontrollert under tilsynet for 2017. Finanstilsynet legger til grunn at regnskapsførerselskapet fremover følger rutinen slik det er redegjort for i tilsvaret knyttet til avstemmingsdokumentasjonen for 2018.

2.4 Oppfølging av oppdragene (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.4 og 3.2*)

Gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner

Regnskapsfører skal vurdere de av oppdragsgivers interne rutiner som er vesentlige for forsvarlig oppdragsutførelse i samsvar med oppdragsavtale og krav gitt i eller i medhold av lov. Vurderingene skal dokumenteres som en del av oppdragsdokumentasjonen, jf. GRFS pkt. 5.2.

Daglig leder informerte om at regnskapsførerselskapet gjorde en porteføljevurdering av oppdragsgivers interne rutiner og ikke en individuell vurdering for hver oppdragsgiver. Bakgrunnen for dette var at alle oppdragsgiverne driver innenfor taxinæringen. Det ble fremvist skjemaet "Sjekkliste – Oppdragsgivers rutiner" i utfylt stand datert den 26. februar 2019. Med bakgrunn i dette fant heller ikke Finanstilsynet ved kontroll av tre enkeltoppdrag dokumentasjon på at det var foretatt en gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner.

Finanstilsynet er av den oppfatning at i de tilfeller hvor alle oppdragsgiverne driver innen samme næring og har identiske interne rutiner antas det å kunne være forsvarlig at det gjøres en samlet vurdering av de av oppdragsgivernes interne rutiner som er vesentlige for oppdragsutførelsen. Det må i oppdragsdokumentasjonen for hver enkelt oppdragsgiver kunne henvises til denne vurderingen og/eller at dokumentasjonen på vurderingen lagres i oppdragsdokumentasjonen til den enkelte oppdragsgiver. Finanstilsynet legger også til grunn av eventuelle avvik som den enkelte oppdragsgiver har i sine rutiner i forhold regnskapsførerselskapets øvrige oppdragsgivere blir dokumentert i oppdragsdokumentasjonen i forbindelse med den årlige gjennomgangen.

3. Finanstilsynets konklusjon

Det stedlige tilsynet viste at regnskapsførerselskapet har iverksatt rutiner på en del områder i samsvar med de krav som stilles etter regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk, men det ble også avdekket mangler, noen av disse alvorlige. Finanstilsynet ser den manglende avstemmingsdokumentasjonen og svikten i kvalitetskontrollene som særlig alvorlige. Det vises til de punktene som er tatt opp ovenfor.

Det er ansatt ny daglig leder fra juni 2018. I tilsvaret er det opplyst at regnskapsførerselskapet arbeider med å etablere nye rutiner ut fra Finanstilsynets foreløpige merknader og at et nytt oppdragsstyringsverktøy vil bli tatt i bruk fullt ut i løpet av 2019. På denne bakgrunn avslutter Finanstilsynet tilsynet med dette brevet. Finanstilsynet forutsetter at regnskapsførerselskapets styre påser at det fastsettes skriftlige rutiner, at disse gjennomføres i virksomheten, at etterlevelsen av rutine kontrolleres og at avvik blir fulgt opp.

For Finanstilsynet

Kjersti Elvestad
seksjonssjef

Tommy Bolsøy
seniorrådgiver